

1 Istnienie szczególnego postępowania w sprawie drobnych roszczeń

W prawie krajowym w odniesieniu do drobnych roszczeń przewidziano dwa postępowania szczególne (przewidziane w [dekrecie z mocą ustawy nr 269/98 z dnia 1 września 1998 r.](#)):

postępowaniem szczególne służące dochodzeniu wykonania zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy, będące przyspieszonym i uproszczonym postępowaniem prowadzącym do ustalenia stanu prawnego (*procedimento declarativo*) (art. 1–5 zasad postępowania (Regime dos Procedimentos) stanowiących załącznik do dekretu z mocą ustawy nr 269/98);

nakaz zapłaty, czyli środek, za pomocą którego drobne roszczenie wynikające z braku spłaty długu podlega egzekucji na mocy tytułu wykonawczego (art. 7–22 zasad postępowania stanowiących załącznik do dekretu z mocą ustawy nr 269/98).

1.1 Zakres postępowania, próg

Oba wyżej wymienione postępowania szczególne mają zastosowanie, jeżeli spełniono następujące przesłanki:

sprawa dotyczy zobowiązania pieniężnego (zobowiązanie do spełnienia świadczenia w pieniądzu),

zobowiązanie powstało w wyniku umowy,

kwota roszczenia nie przekracza 15 000 euro.

1.2 Stosowanie postępowania

Wyboru jednego z postępowań określonych w odpowiedzi w pkt 1 dokonuje powód.

1.3 Formularze

W przypadku postępowania szczególnego służącego dochodzeniu wykonania zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy pozew i odpowiedź na pozew nie muszą zawierać odniesień do konkretnych artykułów, tzn. nie ma obowiązku wskazywania artykułów ustawy będących podstawą poszczególnych roszczeń. Jeżeli pisma procesowe składa zastępca procesowy, należy skorzystać ze specjalnych formularzy przewidzianych do tego celu, które przesyła się drogą elektroniczną za pośrednictwem sądowego systemu komputerowego, chyba że zastępca procesowy powoła się na uzasadnione przyczyny nieskorzystania z tego systemu. Pisma składane przez strony bezpośrednio nie wymagają użycia specjalnego formularza i można je dostarczyć do sądu przesyłką poleconą lub faksem.

Wniosek o wydanie nakazu zapłaty należy złożyć na specjalnym formularzu dostępnym [na portalu Citius – postępowanie w sprawie nakazu zapłaty \(mj.pt\)](#).

Skorzystanie z formularza jest obowiązkowe niezależnie od tego, czy strona składa wniosek bezpośrednio czy za pośrednictwem zastępcy procesowego.

Jeżeli wniosek o wydanie nakazu zapłaty składa zastępca procesowy, formularz wniosku należy przesłać drogą elektroniczną za pośrednictwem sądowego systemu komputerowego (chyba że zastępca procesowy powoła się na uzasadnione przyczyny nieskorzystania z tego systemu). Wniosek składany bezpośrednio przez stronę można wnieść w formie papierowej.

1.4 Pomoc

W obu rodzajach postępowań ma zastosowanie system pomocy prawnej (obejmujący m.in. wyznaczenie zastępcy procesowego, uiszczenie honorarium zastępcy procesowego, opłat sądowych i innych powiązanych kosztów) [[ustawa nr 34/2004 z dnia 29 lipca 2004 r. o dostępie do wymiaru sprawiedliwości](#) (Lei de acesso aos tribunais)].

W celu uzyskania szczegółowych informacji zob. [notę faktograficzną na temat pomocy prawnej](#).

1.5 Zasady dotyczące przeprowadzania dowodów

W postępowaniu szczególnym służącym dochodzeniu wykonania zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy obowiązują następujące zasady przedstawiania dowodów:

materiał dowodowy przedstawia się na rozprawie;

jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza 5 000 euro, każda strona może powołać nie więcej niż trzech świadków. We wszystkich pozostałych przypadkach można powołać do pięciu świadków. W obu wyżej przedstawionych przypadkach strony nie mogą przeprowadzić dowodu z zeznań więcej niż trzech świadków w odniesieniu do każdego faktu, który chcą udowodnić;

w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 5 000 euro, jeżeli strony nie reprezentuje zastępca procesowy lub jeżeli zastępca procesowy nie stawia się na rozprawie, świadków przesłuchuje sędzia;

dowód z opinii biegłego przeprowadza się zawsze z udziałem jednego biegłego;

sędzia może uznać, że wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia dalszych dowodów. W takich przypadkach sąd może odroczyć rozprawę w chwili, którą uzna za najbardziej dogodną, i wyznaczyć jej nowy termin. Rozprawa musi zostać zamknięta w terminie trzydziestu dni.

Nakazy zapłaty:

w przypadku braku sprzeciwu ze strony pozwanego, który został powiadomiony, nie przeprowadza się postępowania dowodowego, a właściwy urzędnik sądowy (*oficial de justiça*) opatruje nakaz zapłaty następującą adnotacją „Niniejszy dokument stanowi tytuł wykonawczy”;

w przypadku wniesienia sprzeciwu wszczyna się postępowanie szczególne służące dochodzeniu wykonania zobowiązań wynikających z umowy i przeprowadza się odpowiednie postępowanie dowodowe;

jeżeli powiadomienie pozwanego okaże się niemożliwe, sąd – na wniosek powoda – wszczyna postępowanie w trybie zwykłym, a w razie braku takiego wniosku urzędnik sądowy zwraca formularz nakazu zapłaty powodowi.

1.6 Procedura pisemna

Jeżeli pozwany zostanie powiadomiony i nie wnieśli sprzeciwu wobec nakazu zapłaty, postępowanie prowadzi się w całości z zachowaniem formy pisemnej.

W przypadku postępowania szczególnego służącego dochodzeniu wykonania zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy świadkowie, którzy muszą złożyć zeznania, mogą to uczynić na piśmie, jeżeli wiedzę na temat faktów nabyli podczas pełnienia obowiązków służbowych.

W takim przypadku zeznania składa się w formie dokumentu opatrzonego datą i podpisem świadka ze wskazaniem powództwa, którego zeznanie dotyczy, znanych świadkowi faktów oraz sposobu, w jaki świadek się o nich dowiedział.

1.7 Treść orzeczenia

W postępowaniu szczególnym służącym dochodzeniu wykonania zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy, w którym odbywa się rozprawa, sąd ogłasza wyrok ustnie i dyktuje go do protokołu wraz ze zwięzłym uzasadnieniem.

W przypadku przyjęcia nakazu zapłaty sąd nie wydaje orzeczenia, a zamiast tego urzędnik sądowy nadaje nakazowi klauzulę wykonalności.

1.8 Zwrot kosztów

Koszty sądowe poniesione przez stronę wygrywającą pokrywa strona przegrywająca według skali malejącej, proporcjonalnie do poniesionej straty. Na przykład strona wygrywająca może uzyskać pełny lub częściowy zwrot następujących kosztów: wniesionych opłat sądowych; kosztów poniesionych przez stronę w związku z przeprowadzeniem dowodów, o które dana strona nie wnioskowała lub których nie wykorzystano; honorarium wypłaconego komornikowi (*agente de execução*) oraz poniesionych przez niego wydatków (np. w przypadku gdy komornik doręcza pozwanemu wezwanie do stawienia się przed sądem); honorarium zastępcy procesowego i poniesionych przez niego wydatków.

Kwoty podlegające zwrotowi należy wskazać w nocie uzasadniającej. Strona, której należy się zwrot, doręcza taką notę sądowi, stronie przegrywającej oraz – w stosownych przypadkach – komornikowi sądowemu w terminie pięciu dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Nota uzasadniająca musi zawierać następujące informacje:

imię i nazwisko strony, sygnaturę akt sprawy oraz imię i nazwisko zastępcy procesowego lub komornika;

wskazanie kwot uiszczonych przez stronę tytułem opłat sądowych;

wskazanie kwot uiszczonych przez stronę tytułem wydatków poniesionych uprzednio przez komornika;

wskazanie kwot uiszczonych tytułem honorarium zastępcy procesowego lub komornika;

wskazanie kwoty, która ma zostać zwrócona.

Zasadniczo koszty poniesione przez stronę wygrywającą pokrywa bezpośrednio strona przegrywająca, chyba że przepisy stanowią inaczej.

1.9 Możliwość odwołania

Od orzeczeń wydawanych w postępowaniu szczególnym służącym dochodzeniu wykonania zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy przysługuje apelacja do sądu apelacyjnego, pod warunkiem że wartość przedmiotu sporu przekracza 5 000 euro, a suma orzeczona na niekorzyść wnoszącego apelację wynosi ponad 2 500 euro.

Jest to zwyczajny środek zaskarżenia. W przepisach prawa krajowego przewidziano również nadzwyczajne środki zaskarżenia.

Jeżeli chodzi o nakaz zapłaty, zażalenie na postanowienie o oddaleniu wniosku o wydanie nakazu zapłaty oraz wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przez urzędnika sądowego wnosi się do sądu.

Przydatne linki:

[Dekret z mocą ustawy nr 269/98 z dnia 1 września 1998 r.](#)

[Portal Citius Ministerstwa Sprawiedliwości](#)

[Ustawa nr 34/2004 z dnia 29 lipca 2004 r. o dostępie do wymiaru sprawiedliwości](#)

Uwaga

Informacje przedstawione powyżej nie są wiążące dla punktu kontaktowego europejskiej sieci sądowej, sądów ani innych podmiotów i organów. Należy zapoznać się z treścią odpowiednich obowiązujących aktów prawnych, gdyż mogą one zawierać zmiany, których nie uwzględniono jeszcze w powyższym zestawieniu informacji.

Ostatnia aktualizacja: 10/05/2024

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.